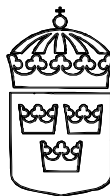

Kommittédirektiv

Tilläggsdirektiv till kommittén om radio och tv i allmänhetens tjänst (Ku 2016:06)

Dir.
2017:73

Beslut vid regeringssammanträde den 22 juni 2017

Utvidgning av och förlängd tid för uppdraget

Regeringen beslutade den 20 december 2016 kommittédirektiv om radio och tv i allmänhetens tjänst (dir. 2016:111). Kommitténs uppdrag är att föreslå ett långsiktigt hållbart och solidariskt finansieringssystem för radio och tv i allmänhetens tjänst.

Uppdraget till kommittén utvidgas till att omfatta hur en ändamålsenlig reglering för radio och tv i allmänhetens tjänst i ett nytt medielandskap kan utformas på kort och lång sikt.

Kommittén ska bl.a.

- föreslå hur en ändamålsenlig reglering bör utformas,
- föreslå hur utbudet ska nå ut till publiken, och
- bedöma hur public service ansvar och oberoende påverkas när relationen till olika former av kommersiell verksamhet förändras.

Kommitténs förslag och bedömningar ska, med utgångspunkt i verksamhetens stora betydelse i en tid av omvälvande medieutveckling, i alla delar syfta till att upprätthålla programföretagens integritet och oberoende.

Utredningstiden förlängs. Uppdraget om finansieringssystemet ska redovisas senast den 17 november 2017. Uppdraget i övrigt ska redovisas senast den 29 juni 2018.

Nya förutsättningar för radio och tv i allmänhetens tjänst

Radio- och tv-verksamhet i allmänhetens tjänst (public service) bedrivs av Sveriges Radio AB (SR), Sveriges Television AB (SVT) och Sveriges Utbildningsradio AB (UR). Verksamheten styrs av sändningstillstånd och anslagsvillkor som regeringen beslutar med stöd av riksdagsbeslut. Riksdagen beslutade i november 2013 om villkor och riktlinjer för SR, SVT och UR under tillståndsperioden den 1 januari 2014 t.o.m. den 31 december 2019 (prop. 2012/13:164, bet. 2013/14:KrU3, rskr. 2013/14:60). Regeringen ställer även genom särskilda beslut krav på SVT och UR när det gäller tillgänglighet till tv-sändningar för personer med funktionsnedsättning (Ku2016/02488/MF).

Den 1 januari 2020 inleds en ny tillståndperiod. Inför varje tillståndsperiod görs en bred översyn av programbolagens uppdrag.

De senaste årens medieutveckling har skapat nya förutsättningar för alla traditionella medier, inklusive public service. Gränserna mellan olika typer av medier blir allt svårare att upprätthålla och mediekonsumtionen individualiseras. Tillgången till kvalitativ granskade journalistik minskar i delar av landet. Både förutsättningarna att nå ut till publiken i hela landet och publikens krav på tillgång till medieinnehåll förändras. Utvecklingen innebär både möjligheter och utmaningar, vilket bl.a. beskrivits i Medieutredningens två betänkanden och forskningsantologi (SOU 2015:94, SOU 2016:30, SOU 2016:80).

Skäl till kommitténs övergripande uppdrag

Medieutvecklingen ställer nya krav på radio och tv i allmänhetens tjänst och därmed även på statens reglering av verksamheten. Den parlamentariska public service-kommitténs huvuduppdrag är att föreslå en mer ändamålsenlig reglering av radio och tv i allmänhetens tjänst. Det kommer att kräva ställningstaganden på flera områden som endast i viss utsträckning belysts av tidigare utredningar.

Det kan konstateras att det över lång tid har funnits en bred politisk enighet om att programföretagens innehållsuppdrag är ändamålsenliga och i allt väsentligt bör bestå. Uppdraget till den parlamentariska public service-kommittén bör därför i första hand fokusera på andra grundläggande frågor som följer av medieutvecklingen. Det handlar om hur uppdraget ska ges, vilka tjänster som ska erbjudas och hur utbudet ska nå ut till hela befolkningen. I det följande beskrivs de övergripande utgångspunkterna för kommitténs arbete samt uppdragets olika delar och begränsningar.

Övergripande utgångspunkter för kommitténs arbete

De av riksdagen beslutade målen för mediepolitiken är att stödja yttrandefrihet, mångfald, massmediernas oberoende och tillgänglighet samt att motverka skadlig mediepåverkan (prop. 2014/15:1 utg. omr. 17, bet. 2014/15:KrU6, rskr.2014/15:96). Ansvarstagande kommersiella nyhetsmedier liksom en oberoende public service utgör centrala delar av vår demokrati. Mediepolitiken syftar till att skapa goda förutsättningar för en mångfald av självständiga medieaktörer som bidrar till att stärka en fri åsiktsbildning, ett fritt utbyte av idéer liksom en aktiv granskning av samhällets makthavare.

För att säkerställa kvalitet och ett varierat utbud på medieområdet behövs en stark och oberoende radio och tv i allmänhetens tjänst som åtnjuter högt förtroende hos allmänheten. Genom uppdragen i allmänhetens tjänst har public service-företagen en unik roll och ett särskilt ansvar. Verksamheten ska präglas av oberoende och stark integritet och bedrivs självständigt i förhållande till såväl staten som till olika ekonomiska, politiska och andra intressen och maktsfärer i samhället. Av detta följer bl.a. att programbolagen inte får sända reklam och att sponsring endast får förekomma i begränsad omfattning. Programutbudet ska präglas av saklighet och opartiskhet.

En förutsättning för att public service fortsatt ska vara relevant för publiken är att utbudet speglar hela landet och finns tillgängligt för allmänheten på olika plattformar. Kommittén

ska därför i sina förslag och bedömningar utgå ifrån att public service-verksamheten ska utformas på ett sådant sätt att så många som möjligt kan tillgodogöra sig utbudet även i en onlinemiljö.

Kommitténs förslag och bedömningar ska, med utgångspunkt i verksamhetens stora betydelse i en tid av omvälvande medieutveckling, i alla delar syfta till att upprätthålla programföretagens integritet och oberoende. Det ingår inte i kommitténs uppdrag att lämna förslag till grundlagsändringar.

Uppdraget att beskriva medieutvecklingens konsekvenser för radio och tv i allmänhetens tjänst

Utvecklingen av den digitala mediemarknaden har i grunden förändrat förutsättningarna för medieföretagens distribution och människors mediekonsumtion. Sändningarna av radio och tv i marknätet har fortfarande den största räckvidden, men den andel av publiken som enbart tar del av traditionella sändningar minskar för varje år.

Den pågående medieutvecklingen och dess konsekvenser för olika aktörer på mediemarknaden har på senare tid analyserats i ett flertal utredningar och rapporter. Medieutredningen gjorde under 2015 en stor kartläggning och analys av medieutvecklingen som beskrivs framför allt i delbetänkandet (SOU 2015:94) och i forskningsantologin (SOU 2016:30). Myndigheten för press, radio och tv (MPRT) har i ett par olika rapporter kartlagt och analyserat olika aspekter av public service-verksamheten i relation till medieutvecklingen: vidare-sändningsplikten, utrymmet för lokala kabelorganisationer samt tillgång och upptäckbarhet i onlinemiljö (dnr Ku2017/00213/MF) och Utveckling och påverkan i allmänhetens tjänst (dnr Ku2015/02139/MF). Även Demokratiutredningens forskningsantologi Låt fler forma framtiden! (SOU 2015:96) liksom vissa av Nordicoms rapporter kan vara relevanta för kommittén.

Kommittén ska

- med utgångspunkt i de analyser av medieutvecklingen som gjorts under senare år sammanfatta och beskriva konsekvenserna för radio och tv i allmänhetens tjänst och hur förändringen i konsumtionsmönster påverkat programföretagens förutsättningar att nå ut till publiken.

Uppdraget att föreslå hur uppdraget för radio och tv i allmänhetens tjänst bör regleras i ett nytt medielandskap

Hur bör en ändamålsenlig reglering utformas?

Utgångspunkten i nuvarande uppdrag för SR, SVT och UR är att programbolagen sänder rikstäckande ljudradio, tv och sökbar text-tv. Att producera och sända radio- och tv-program utgör programbolagens kärnverksamhet och är grunden för den reglering som finns dels i sändningstillstånd med innehållsvillkor, dels i anslagsvillkor. Regleringsmodellen har bl.a. utformats med hänsyn till de bestämmelser i yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) som anger förutsättningarna för att meddela föreskrifter om tillstånd och villkor för att sända, men även med hänsyn till det skydd som finns för den redaktionella självständigheten. För sändningar i tråd råder etableringsfrihet. Etableringsfriheten innebär bl.a. att det allmänna inte får ställa några krav eller villkor på sändningar i tråd som inte har stöd i grundlagen.

Radio och tv i allmänhetens tjänst utvecklas i allt högre grad i en onlinemiljö där internet är bas för distributionen av innehåll och där användaren kan bestämma på vilken enhet ett visst innehåll ska konsumeras. Distributionen av innehållet sker ofta i tråd. Det innebär att det nu gällande uppdraget, där innehållsvillkoren formellt enbart gäller för sändningar i marknätet, blir alltmer otillräckligt. Kärnverksamheten utgörs fortfarande av produktion och sändning av radio- och tv-program, men i onlinemiljön erbjuds ett allt större utbud av program som inte ryms i de traditionella sändningarna samtidigt som även andra typer av tjänster växer fram. Gränserna mellan kärn-

verksamheten och den kompletterande verksamheten blir därmed svårare att avgöra.

En konsekvens är att regleringen via sändningstillstånden riskerar att omfatta en alltmer begränsad del av programföretagens verksamhet, vilket även innebär att en allt större del av verksamheten inte kan följas upp eller granskas. Uppdraget, dess omfattning och gränser kan därmed upplevas som otydliga. I förlängningen kan det leda till minskat förtroende för verksamheten.

Redan i direktiven till den förra public service-kommittén konstaterade regeringen att kommittén behövde analysera vilken roll programföretagens verksamhet på olika plattformar har och utreda hur den ska regleras (dir. 2011:51). Utvecklingen mot distribution och konsumtion av innehåll online har sedan dess accelererat, liksom andelen innehåll som enbart publiceras på nätet. Det krävs nu en genomgripande analys dels av hur public service-uppdraget kan formuleras i ett nytt medielandskap, dels av hur public service bör regleras såväl de närmaste åren som i framtiden. En utgångspunkt är att regleringen långsiktigt ska trygga programföretagens oberoende och genom en inbyggd tröghet garantera stabiliteten i systemet. Även EU:s statsstödsregler med krav på att public service-uppdraget är tydligt definierat och avgränsat är av betydelse i detta sammanhang.

En övergripande reglering som omfattar hela verksamheten av radio och tv i allmänhetens tjänst är inte möjlig utan ändringar i YGL. I den parlamentariska public service-kommitténs uppdrag ingår inte att föreslå grundlagsändringar. Regeringen avser dock att senast i början av 2018 tillsätta en parlamentarisk kommitté med uppdrag att se över YGL. Ett av ändamålen för en sådan översyn bör vara att ge förutsättningar för en mer ändamålsenlig reglering av radio och tv i allmänhetens tjänst. Eventuella förslag i ett sådant syfte kommer dock inte att kunna genomföras innan nästa tillståndsperiod inletts. Kommittén bör därför beakta såväl ett kortare tidsperspektiv där dagens grundläggande förutsättningar gäller, som ett längre tidsperspektiv där en mer förutsättningslös bedömning kan göras.

Kommittén ska, med utgångspunkt i att regleringen som helhet ska bidra till att upprätthålla företagens oberoende,

- bedöma hur den övergripande inriktningen och gränserna för ett public service-uppdrag som omfattar såväl sändningar i marknätet som verksamhet i en onlinemiljö kan formuleras,
- bedöma hur ett sådant heltäckande uppdrag på längre sikt borde regleras,
- föreslå hur uppdraget till public service ska ges under nästa tillståndsperiod,
- med utgångspunkt i de bedömningar och förslag som lämnats om uppdragets form och reglering föreslå längden på kommande tillståndsperioder och formerna för medeltilldelningen, och
- bedöma om de centrala begrepp som i dag används i sändningstillstånd och anslagsvillkor, t.ex. kärnverksamhet och kompletterande verksamhet, behöver omdefinieras.

Hur kan den övergripande organisationen för radio och tv i allmänhetens tjänst bidra till programföretagens oberoende?

Den övergripande organisationen för radio och tv i allmänhetens tjänst med en ägarstiftelse och tre programföretag fungerar i huvudsak väl. Programföretagen har, särskilt under de senaste tillståndsperioderna, utvecklat en väl fungerande samverkan för att samordna och effektivisera verksamheterna. Kommittén ska därför inte utreda en sammanslagning av de tre programföretagen.

Förvaltningsstiftelsen skapades för att åstadkomma tydliga spelregler för relationen mellan staten och radio och tv i allmänhetens tjänst och samtidigt tillgodose kravet på självständighet och integritet för programföretagen.

Kommittén ska

- utvärdera hur Förvaltningsstiftelsens organisation, lånsiktiga finansiering och styrelse bidrar till programföretagens integritet och oberoende, och
- om så anses motiverat föreslå förändringar.

Uppdraget att föreslå hur radio och tv i allmänhetens tjänst ska nå ut till publiken i ett nytt medielandskap

Den centrala uppgiften för SR, SVT och UR är att producera och sända ett mångsidigt programutbud som är tillgängligt för alla. Sändningar via marknätet har i dag en särställning både tekniskt och avseende reglering. Enligt sändningstillstånden ska sändningarna i marknätet nå minst 99,8 procent av den fast bosatta befolkningen. Kostnaderna för sändningar i marknätet är stora men samtidigt innebär distributionsformen att programföretagen kan ställa höga krav på kvalitet och robusthet. Sändningarna kräver inte något abonnemang och i de flesta fall kan de tas emot med en relativt enkel utrustning. Därmed har de en central betydelse för att garantera att alla hushåll – oavsett ekonomiska förutsättningar och teknisk kapacitet – ska kunna ta del av radio och tv i allmänhetens tjänst. Det är viktigt för förtroendet för verksamheten och bidrar till företagets särskilda roll för samhället i fredstida kriser och under höjd beredskap.

Utöver sändningarna i marknätet använder programföretagen sedan länge flera andra distributionsplattformar för tv-sändningar. Det är fortfarande sändningarna i marknätet som har den största räckvidden, men det är de internetbaserade plattformarna som växer.

Staten har ett ansvar för att garantera att alla i Sverige ska kunna ta del av radio och tv i allmänhetens tjänst. I ett nytt medielandskap blir programföretagen beroende av nya aktörer och infrastrukturer för att nå ut. Utvecklingen riskerar att innebära ökade kostnader och påverkar statens möjlighet att reglera krav på täckning och räckvidd.

Kommittén ska

- föreslå hur staten på kort och lång sikt kan garantera att radio och tv i allmänhetens tjänst når ut till hela befolkningen, och
- föreslå hur ett täckningskrav eller motsvarande bör formuleras.

Uppdraget att bedöma hur public service ansvar och oberoende påverkas när relationen till olika former av kommersiell verksamhet förändras

Medieutvecklingen innebär att gränserna mellan olika typer av medietjänster blir otydligare. Aktörer som tidigare verkat på olika marknader med helt olika distributionsformer möts i en onlinemiljö och konkurrerar där om samma annonsörer och konsumenter. Utvecklingen innebär också att alla medieföretag i någon mening verkar på en global marknad som styrs av starka kommersiella krafter, vilket får avgörande betydelse för förutsättningarna för verksamheterna.

Även radio och tv i allmänhetens tjänst måste förhålla sig till detta alltmer komplexa kommersiella medielandskap. Programföretagen är i ett nationellt perspektiv dominerande aktörer med stabila ekonomiska förutsättningar, samtidigt som de i ett globalt perspektiv är små, med begränsade möjligheter att påverka medieutvecklingen. Det ställer stora krav på programföretagen och hur de förhåller sig till andra marknadsaktörer. En förutsättning för att public service fortsatt ska vara relevant för publiken är att utbudet finns tillgängligt för allmänheten på olika plattformar och att så många som möjligt kan tillgodogöra sig utbudet även i en onlinemiljö.

De svenska public service-företagen har i internationell jämförelse begränsade möjligheter till kommersiella samarbeten. Reklam är inte tillåtet, sponsringen kraftigt begränsad och möjligheten till kommersiella sidoverksamheter tydligt avgränsad. Kraven på öppenhet och transparens i redovisningen är omfattande och har ökat de senaste åren. Det är en modell som bidrar till programföretagens höga förtroende och som bör värnas.

Bör public service-företagens oberoende i relation till olika kommersiella medieaktörer och distributörer förtydligas?

Medieutvecklingen har inneburit att sociala medier och andra globala distributionsplattformar i allt högre grad används av medieföretagen, dels för att nå publiken, dels för att locka publiken till de egna plattformarna. Programföretagens utbud

finns, helt eller delvis, allt oftare i en miljö som är reklamfinansierad. Det är därför nödvändigt att utifrån syftet att värna public service oberoende och integritet, analysera konsekvenserna av programföretagens kommersiella samarbeten och deras förhållande till globala medieaktörer och distributörer.

Kommittén ska

- bedöma behovet av att förtydliga kraven på programföretagens oberoende och integritet i kommersiella samarbeten och i relationen med olika typer av medieaktörer och distributörer, och
- om så anses motiverat föreslå hur sådana krav bör formuleras.

Bör public service ha i uppdrag att stärka mångfalden av kvalitativa nyhetsmedier?

Medieutvecklingen har medfört en mer påtaglig konkurrenssituation mellan public service-företagen och andra kommersiella nyhetsmedier. I syfte att garantera en mångfald av nyhetsmedier kan det vara av betydelse att de olika aktörerna utvecklar nya former av samverkan. En sådan samverkan får dock inte innebära att public service-företagens självständighet och oberoende i förhållande till ekonomiska och kommersiella intressen riskerar att ifrågasättas.

Kommittén ska

- bedöma om programföretagen bör ha i uppdrag att samverka med lokala oberoende medier i syfte att stärka mångfalden av kvalitativa nyhetsmedier.

Bör public service ha i uppdrag att stärka en livskraftig produktionsmarknad?

I syfte att öka mångfalden i utbudet är programföretagen skyldiga att genomföra produktionssamarbeten, utlägg och köp av visningsrätter från externa produktionsbolag. Programföretagen har en stark position på den svenska produktionsmarknaden och är i vissa fall den enda tänkbara köparen av ett program eller ett format som utvecklats av ett fristående produktionsbolag. Den dominerande positionen ställer höga

krav på tydlighet och transparens i relationen till de externa produktionsbolagen.

Kommittén ska

- bedöma om programföretagen bör ha i uppdrag att stärka en livskraftig produktionsmarknad.

Uppdraget att föreslå vissa förändringar av innehållsuppdraget

Behöver någon del av innehållsuppdraget förändras mot bakgrund av den omfattande medieutvecklingen?

Regeringen anser att programföretagens innehållsuppdrag är ändamålsenliga och i allt väsentligt bör bestå. Den medieutveckling som sker ger inte anledning att ompröva samhällets behov av programföretag med uppdrag att ge alla tillgång till ett allsidigt och oberoende programutbud av hög kvalitet. Den centrala uppgiften i de nuvarande uppdraget för SR, SVT och UR är att erbjuda ett mångsidigt programutbud som omfattar allt från det breda anslaget till mer särpräglade programtyper. Programverksamheten ska som helhet bedrivas utifrån ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv och utmärkas av hög kvalitet, nyskapande form och innehåll.

Programmen ska utformas så att de genom tillgänglighet och mångsidighet tillgodoser skiftande förutsättningar och intressen hos befolkningen i hela landet. Programutbudet ska vidare spegla förhållanden i hela landet och den variation som finns i befolkningen som helhet. Mer än hälften av SR:s och SVT:s allmänproduktion ska produceras utanför Stockholm.

Verksamhetens betydelse för den fria åsiktsbildningen ska beaktas och utrymme ges för den fria åsiktsbildningen med en mångfald av åsikter och meningyttringar. För SR och SVT utgör nyhetsverksamheten – nationellt och regionalt – en central del av verksamheten.

Programföretagen ska se till hela publikens behov och intressen och inte i första hand styras av att maximera antalet tittare eller lyssnare. Av det följer att programföretagen har ett särskilt ansvar för sådant innehåll som ger ett tydligt mervärde i

det samlade medieutbudet. Utbudet för barn och unga är prioriterat.

Folkbildningsuppdraget är centralt för alla tre programföretag, i synnerhet för UR. Radio och tv i allmänhetens tjänst är en betydelsefull källa för programinnehåll på det svenska språket liksom för spridning av kultur och bildning. Programföretagen är centrala kulturbärare och ska erbjuda ett mångsidigt kulturutbud genom samarbeten med kulturinstitutioner och kulturproducenter i hela landet.

Programföretagen har även en särställning på mediemarknaden när det gäller att tillgängliggöra programverksamheten för personer med funktionsnedsättning. Public service-företagens tillgänglighetstjänster ska hålla hög kvalitet och användbarheten bör ständigt förbättras och utvecklas utifrån ett brukarperspektiv. En utgångspunkt är att tillgängligheten successivt ska öka.

Kommittén ska

- utifrån beskrivningen av medieutvecklingens konsekvenser för radio och tv i allmänhetens tjänst föreslå eventuella förändringar av innehållsuppdraget, med utgångspunkten att det nuvarande innehållsuppdraget i sina huvuddrag är relevant utformat och därför huvudsakligen bör kvarstå oförändrat.

Hur kan synligheten för de nationella minoritetsspråken och teckenspråket stärkas?

Radio och tv i allmänhetens tjänst har ett ansvar för att erbjuda ett särskilt utbud av program på de nationella minoritetsspråken. Syftet är dels att främja och erbjuda miljöer där språken används och sprids, dels att synliggöra de nationella minoriteterna för en bredare allmänhet. Uppdraget har under den senaste tillståndspanoden skärpts genom ett krav på att utbudet ska öka årligen. Motsvarande uppdrag gäller även teckenspråk. Programföretagen har dessutom ett ansvar för sändningar på andra minoritetsspråk.

Kommittén ska

- med utgångspunkt i Sveriges internationella åtaganden på området samt regeringens strategi för de nationella minoriteterna (prop. 2008/09:158) föreslå hur ansvaret för utbudet på minoritetsspråken ska formuleras för att bidra till att kvaliteten och synligheten stärks, och
- föreslå hur ansvaret för utbudet på teckenspråk ska formuleras för att bidra till att kvaliteten i utbudet och språkets synlighet stärks.

I förslaget som gäller de nationella minoritetsspråken ska de bedömningar som lämnas av utredningen för en stärkt minoritetspolitik (Ku 2016:02) beaktas. Utredningen delredovisades den 15 juni 2017.

Finns ett behov av sändningar riktade till utlandet?

SR har sedan 1938 haft i uppdrag att bedriva sändningar riktade till svenskar som befinner sig utomlands och till en utländsk publik. Syftet har varit att programverksamheten ska ge en möjlighet att få och upprätthålla kontakt med Sverige. Sändningarna, som till största delen består av aktualitets- och nyhetsprogram, har distribuerats över kortvåg, mellanvåg, satellit och via internet. Under flera år fanns ett särskilt statsanslag för verksamheten, men sedan lång tid ingår finansieringen i den allmänna medelstillelningen. Den tekniska utvecklingen ledde till att SR lade ner kort- och mellanvågs-sändningarna. Under 2015 avvecklades Radio Sweden som redaktion. SR anser att lyssnare utomlands ändå har betydligt större möjligheter att ta del av SR:s programverksamhet eftersom hela programverksamheten finns tillgänglig online utan någon geoblockering och alltså kan tas emot i hela världen.

SVT har också bedrivit verksamhet riktad mot utlandet, men i form av en sidoverksamhet vilken ska bära sina egna kostnader. Kanalen, SVT World, har distribuerats som betalkanal via satellit. Inom ramen för utbytet av tv-sändningar mellan Sverige och Finland har kanalen dessutom, genom särskild statlig finansiering, tillhandahållits till Finland för vidare distribution i det finska marknätet. Till skillnad från

Radio Sweden har SVT:s verksamhet riktad mot utlandet varit helt på svenska. Under 2017 har SVT avvecklat kanalen då bl.a. företagets onlineverksamhet medfört att efterfrågan minskat och även behovet i Finland av att ta emot kanalen upphört.

Regeringen konstaterar att den tekniska utvecklingen innebär att det blivit betydligt lättare för olika aktörer att snabbt nå ut med nyheter och samhällsanalys globalt. För public service har det inneburit att SR:s programutbud i sin helhet och delar av SVT:s utbud kan tas emot online i hela världen. Samtidigt finns i dag mindre möjligheter för en icke svensk-språkig publik utomlands med intresse för Sverige att få för målgruppen särskilt anpassade nyheter och information om Sverige och svenska förhållanden från svensk public service. Ett sådant uppdrag för sändningar om Sverige riktade till utlandet har funnits för SR sedan 1938 och motsvarande finns fortfarande i flera andra länder.

Kommittén ska

- bedöma behovet av ett uppdrag om programverksamhet med nyheter om Sverige och svenska förhållanden riktad till en utländsk publik, och
- föreslå hur ett sådant uppdrag bör formuleras.

Hur ska SVT:s ansvar för svensk film formuleras?

Programföretagen har en avgörande betydelse för det svenska kulturlivet. De bidrar till att upprätthålla en levande kulturproduktion som gynnar producenter och kulturskapare inom flera olika konstområden. Genom köp av visningsrätter, investeringar och egen produktion av film och dramaserier har SVT en avgörande betydelse för svensk filmproduktion. Enligt sändningstillståndet ska bolaget, inom ramen för ett mångsidigt kulturutbud, bidra till utvecklingen av svensk filmproduktion. Mot bakgrund av SVT:s deltagande som part i filmavtalet har regeringen tidigare inte ansett att det funnits något behov att förtydliga SVT:s ansvar. Sedan filmavtalet upphört den 31 december 2016 finns dock ett behov att utreda vilka krav som bör ställas när det gäller SVT:s ansvar för utvecklingen av svensk filmproduktion.

Kommittén ska

- utifrån SVT:s avgörande betydelse för svensk filmproduktion föreslå hur bolagets ansvar för svensk film ska formuleras.

Uppdraget att stärka granskning och uppföljning

Radio och tv i allmänhetens tjänst har unika förutsättningar på den svenska mediemarknaden. Finansieringssystemet skapar långsiktiga och stabila förutsättningar för programföretagen, samtidigt som sändningstillstånd och anslagsvillkor ställer krav som särskiljer verksamheten från de kommersiella medierna. De unika förutsättningarna ställer också särskilda krav på systemet för granskning och uppföljning. Granskningen måste garantera en rimlig balans mellan programföretagens oberoende respektive allmänhetens och det offentliga behov av insyn och kontroll.

Medieutvecklingen väcker även frågor kring de medieetiska systemens betydelse och räckvidd. Den 25 maj 2016 lämnade EU-kommissionen förslag till ändringar i AV-direktivet, där själv- och samreglering rekommenderas bl.a. när det gäller skydd av minderåriga. Vidare har Utgivarna begärt att regeringen ska utreda möjligheten att skapa förutsättningar för en utvidgning och förstärkning av det självreglerande pressetiska systemet (Ku2015/01520/MF). Dessa frågor bör ses över i ett bredare mediepolitiskt sammanhang och därmed inte inom ramen för den parlamentariska public service-kommittén.

Kan verksamheten på internet tillgodoräknas vid uppföljningen av innehållsuppdraget?

Under riksdagsbehandlingen av propositionen Bildning och tillgänglighet – radio och tv i allmänhetens tjänst 2014–2019 (prop. 2012/13:164) gav riksdagen regeringen tillkänna att den ska överväga en förändring som gör det möjligt för SR, SVT och UR att inom ramen för nuvarande reglering i praktiken få tillgodoräkna sig verksamhet på internet som en del av public service-uppdraget (bet. 2013/14:KrU3, rskr 2013/14:60).

Kommittén ska

- bedöma vilka förutsättningar som bör vara uppfyllda för att ett tillgodoräknande i enlighet med tillkännagivandet ska vara möjligt,
- i den utsträckning ett tillgodoräknande bedöms vara möjligt överväga vilka ändringar som behöver göras och lämna förslag på dessa, och
- analysera vilka konsekvenser ett sådant tillgodoräknande kan få, särskilt i avsaknad av möjligheten att ställa krav eller villkor på det innehåll som tillhandahålls på internet.

Kommittén ska i sina bedömningar särskilt beakta granskningsnämndens självständighet vid myndighetsutövning och rättstillämpning.

Finns det behov av förändringar av systemet för förhandsprövning av nya tjänster?

Enligt Europeiska kommissionens meddelande om tillämpning av reglerna om statsstöd på området radio och tv i allmänhetens tjänst (EUT C 257, 27.10.2009) ska medlemsstaterna genom förhandsprövning undersöka om nya tjänster och väsentliga ändringar av befintliga tjänster möter de villkor som fördragets protokoll om radio och tv i allmänhetens tjänst ställer upp (det s.k. Amsterdamprotokollet). Enligt meddelandet ska medlemsstaterna också utreda hur dessa tjänster påverkar marknaden och konkurrensen.

Myndigheten för press, radio och tv har i sin rapport Utveckling och påverkan i allmänhetens tjänst lämnat förslag om att göra systemet med förhandsprövning mer effektivt.

Kommittén ska

- med utgångspunkt i programföretagens oberoende och marknadspåverkan analysera och bedöma om det finns behov av ändringar i systemet med förhandsprövning.

Konsekvensbeskrivningar

Kommittén ska analysera och redovisa konsekvenserna av sina förslag och de effekter som dessa bedöms få för jämställdheten

mellan flickor, pojkar, kvinnor och män, tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning och i övrigt i enlighet med kommittéförordningen (1998:1474) i den omfattning som är relevant för de olika förslagen.

Kommittén ska särskilt analysera och bedöma förslagets konsekvenser för näringslivet, i synnerhet för svenska medie företag inom press, radio och tv och för företag inom produktion och distribution av audiovisuellt innehåll.

Samråd och redovisning av uppdraget

Det finns många aktörer som bedriver forskning och publicerar statistik med anknytning till radio och tv i allmänhetens tjänst, t.ex. när det gäller medieutbud och medieanvändning. Kommittén ska därför så långt det är möjligt använda befintligt material i sin faktainsamling.

Kommittén ska ha en internationell utblick, särskilt gentemot Norden och norra Europa. Kommittén ska beakta EU:s regelverk, t.ex. konkurrens- och statsstödsreglerna, liksom folkrättsliga åtaganden på relevanta områden.

Kommittén ska under arbetets gång samråda med SR, SVT, UR och Förvaltningsstiftelsen samt med Myndigheten för press, radio och tv, Post- och telestyrelsen, Konkurrensverket, Teracom AB och andra relevanta aktörer i mediebranschen. Samråd ska också ske med företrädare för det samiska folket och de nationella minoriteterna.

Utredningstiden förlängs. Uppdraget avseende finansierings systemet ska redovisas senast den 17 november 2017. Uppdraget i övrigt ska redovisas senast den 29 juni 2018.

(Kulturdepartementet)